

и дори на трилингвизъм съвсем не означава, че съзнанието и самосъзнанието на техните субект-носители имат двойна и дори тройна етническа определеност.

И още нещо, което за третираната тук материя също има голямо значение. В преброяванията на населението не винаги се прилагат с една и съща определеност едни или други етнически признаци, в резултат на което репрезентативността на съответно получените данни буди съмнения и възражения. Като фрапиращ пример в това отношение ще посоча пак последното преброяване на населението в нашата страна (това на 4 декември 1992 г.). Имам предвид, че в него се използват етнически признаци, определеността на които се изгражда на различни признаци, които продължават да бъдат обект на остри дискусии - дори и сред депутатите на Народното събрание.

По-конкретно, става дума за това, че в инструкцията на Националния статистически институт (НСИ), въз основа на която работиха преброителите у нас, признаците "етническа група" и "вероизповедание" се определят върху основата на два различни принципа. Така например, в инструкцията пише: "Етническа група представлява общност от лица, родствени по произход и език и близки по бит и култура."¹⁸ Установяването на тази "родственост" обаче се предоставя единствено на субективната преценка на преброяваното лице (ако е пълнолетно и не е под запрещение) или на неговия родител (ако е непълнолетно или е под попечителство), без никакви права на която и да е институция да реагира, ако тази преценка не се синхронизира с обективно-историческата действителност. При това положение не е за учудване, че немалко цигани мохамедани (част от които ползват в различна степен турски език), а така също и българи мохамедани, т. нар. "помаци", които пък изобщо не познават турския език) декларираха, че са от "турска етническа група". Тоест, абсолютизацията на личностното самоизявление доведе до парадоксални положения, които вълнуват и ще вълнуват нашата общественост

Нещо подобно, но в по-друг ракурс, се получи и при

¹⁸ Демографска характеристика на България, с. 51.